

01.05. O Doríforo

I. Identificación e catalogación da obra

- **Título:** Doríforo (que significa 'o que porta a lanza' ou xabalina). Coñecido tamén como o Canon.
- **Autor:** Policleto (orixinario de Argos, activo no século V a.C., rival de Fidias).
- **Cronoloxía:** 450 – 440 a.C. (Século V a.C., Clasicismo Pleno).
- **Tipoloxía e formato:** Escultura exenta ou de vulto redondo, de pé e en espido masculino integral.
- **Material e conservación:** Orixinal realizado en bronce (perdido); consérvase a través de copias romanas de mármore (a máis famosa no Museo Arqueolóxico Nacional de Nápoles).
- **Medidas / Escala:** 2,12 metros de altura (escala lixeiramente superior á natural).
- **Estilo e Tema:** Estilo clásico pleno grego. Tema atlético / heroico.

II. Contexto histórico-artístico

- **Momento histórico:** Erixido no esplendor da Atenas clásica e as polis gregas trala vitoria nas Guerras Médicas (século V a.C.).
- **O tratado estético (O Canon):** Policleto redactou un tratado teórico titulado Canon onde definía as relacións matemáticas ideais do corpo humano (*symetria*). O Doríforo foi creado como a plasmación práctica e visual destas teorías.
- **O comezo do Clasicismo:** Xunto co Discóbolo de Mirón, marca o inicio do Período Clásico na escultura, converténdose no modelo normativo de beleza masculina na Antigüidade.

III. Análise formal, técnica e estilística

- **Proporción e Canon (*Symetria*):** Establece a medida perfecta do corpo humano equivalente a 7 cabezas e 2/3 (o corpo é 7 veces a altura da cabeza). O rostro divídese en tres partes iguais: fronte, nariz e de nariz a mentón.
- **O contraposto (*Movemento en harmonía*):** Introduce o principio do contraposto, rompendo coa rixidez e a frontalidade arcaicas. O peso do corpo recae sobre a perna dereita (perna de apoio en tensión), mentres a perna esquerda queda liberada e atrasada.

- **Ruptura do eixe de simetría (*chiasmo*):** Composición cruzada ou en 'X': a perna dereita en tensión contrapónse ao brazo esquerdo flexionado (que sostén a lanza); a perna esquerda relaxada contrapónse ao brazo dereito caído e relaxado ao longo do corpo. Esta basculación inclina a pelvis e os ombreiros en liñas opostas.
- **Tratamento anatómico (*diartrose*):** Anatomía potente e ben marcada sen chegar a formas hercúleas. As liñas anatómicas de articulación (*diartrose*) están claramente subliñadas: os pectorais, o pliegue inguinal e as rótulas xeran liñas profundas de sombra.
- **Expresividade e Rostro (*ethos*):** O rostro amosa unha beleza idealizada, serena e contida (*ethos* clásico), coa cabeza lixeiramente virada cara á súa dereita, abrindo a escultura a distintos puntos de vista e rompendo a lei de frontalidade.
- **Elementos do copista romano:** A copia en mármore inclúe un soporte en forma de tronco de árbore xunto á perna dereita e un tirante entre o brazo e a cadea para soste-lo peso do mármore, elementos inexistentes no orixinal bronceo.

IV. Función, significado e modelos/influencias

- **Función:** Obras de carácter teórico-demostrativo, votivo e de exaltación do ideal atlético cívico nas polis.
- **Significado:** Exaltación do ideal do cidadán-atleta grego, onde a beleza física é o reflexo da virxindade moral e a harmonía do espírito (*Kalokagathía*).
- **Modelos e posteridade:** Exerceu unha influencia determinante sobre Lisipo, Praxíteles e o retrato romano (como o Augusto de Prima Porta), así como no Renacemento (David de Miguel Anxo).